

DEBRECZENI HIRLAP

Elfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula.

Kiadó tulajdonos:

Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczy ház

Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel

Egyes szám 4 kr.

Patkánymarások.

Más szeleket is látott már az a férfi, ki a magyar kereskedelmi tárczát tartja a kezében s hatalmas orronütéseket osztogat jobbra-balra mindazoknak az élősdieknek, a kik mosolygósan vagy haragosan bele akarnak torkoskodni a tárcza czukortartalmába

Más szelek fúttak akkor, mikor a közvélemény dédelgetett bébéjét, Tolnay igazgatót sarkaiból kiemelve, messzire dobta a magyar államvasutaktól és a kereskedelmi kormányzattól s szögletes magyar-tatár fejét felütötte az Olympuson, elszánt bátorsággal nézvéen szembe a természetes elemek indulatszéléből kelő viharral, kérve, várva meztelen gladiator-ként a harczot és ítéletet.

Népszerűtlenebb ember nem vala, mint ő, a magyar sajtó ritka egyértelműséggel adta bizonyosságát annak, hogy még a közvélemény mesterkéletlen egyhangúsággal önként nyilatkozó szava is menyire tévedhet.

Mert a mit ez a népszerűtlen óriás azután magára maradtan s csak hivatásának, csak kötelességének élve végzett, alkotott, az nyomról-nyomra, tettről-tetre egy-egy erkölcsi ágyuüteg ostroma volt a közvélemény ellenszenve ellen.

Azt a sűrű szürke fátyolt, mely a magyar közvéleményt ettől a zakatolva dolgozó géperejű nagy embertől elválasztotta, egymásután szakgatták fel a földből nőtt alkotások ormai, melyek sere-

gesen jelölték esze- és kezemunkája nyomát.

A népszerűtlenség szürke fátyla csakhamar rongyokra tépődött s a nemzetek életének nagy szinpadán, a hol a színi gépezet titkos erőt óriás életérdekek érvényesülni igyekvő áramlatai képezik, egyszerre diadalmas fényben domborult ki a magyar kereskedelmi miniszter alakja, ugy a mint azt magyar szívvél, magyar lélekkel kívánni és képzelni lehet.

Nem szavai, hanem alkotásai teremtettek sziklatalajt lábai alá s míg idebenn már ezentul taps és helyeslés zúgta tetteit körül, tul a Lajthán félf sziszegés nyújtotta felé kigyó-fejét és összerendezte, a mikor izmos karjait maguk felé fordulni látták.

Az osztrák ipar és kereskedelem zsoldjában kerekre hizott „Neue Freue Presse“ rá lett uszítva és meg kell adni, hogy a maga szempontjából vakmerően csaholt, vér is csorgott maró fogain le, de azt a vért saját fogaiból verte ki a megtámadottnak szöges csizmasarka.

No természetes, hogy magyar „vállalat“-ot kellett e czélra megnyerni; a történelem maga mutatja példáit, hogy magyar ellen csak magyart kell küzdőre eresztieni, az tudhat csak sikert elérni. A gyémántot is saját pora csiszolja.

Por pedig akad, hála istennek, gazdagon a hazában; mert hiszen, mire élte sóját (akár a magyart, akár a bulgáriait) nagyjában elfogyasztja egy-egy ember, porrá őrli idegeit a szerep-, ambíció- és

kereset-hiány hármas ördögmalma s kész-szé teszi heroztrateszi nagy tettekre.

Tul a Lajthán kéjelegve simogatják hasacskaikat német sógoraink, mikor olvassák, hogy Baross Gábort, a nagy szittyát miként vágják-marják napról-napra otthon egy ujon alapított lap ki-mustrált félistenei.

A „Neue Freue Presse“ kényelme-sebb helyzetbe jutott, már neki harczolni nem kell, csak bő táviratokban közli a kis magyar hűbérés viselt dolgait s ezekből szerzi a németiség a magyar állapokról információit.

Hanem azt meg kell adni a magyar hűbérésnek, hogy víf és találékony a fegyvereiben. Az örökös deficitit verkljének fogait kitörték a hivatalos adatok, most tehát oly fegyvereket fedezett fel, melyek csorbulhatlanok, mert Ádám és Éva óta folyton használatban állanak és használatban is maradnak a végítéletig.

E fegyverek — legujabb stilköszörülés szerint — a következők:

1. Túlsok munka.
2. Rossz előléptetés.
3. Kevés fizetés.

Hát már most azt kérjük, ki látott már olyan hivatalt, a hol csak hatan is dolgoznak egy hetedik alatt, hogy a hat közül négy ne panaszkodjék (és éppen a négy leglustább) a túlsok munka ellen? ki volt még valaha megelegetve a fizetésével, az előléptetésével s a hat közül legalább az a négy nem a főnökét szidja-e szűr alatt?

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

ALTATÓ.

Szunnyadozzál, büszkeségem!
Nincs itt még a virradat.
Mit csinálnál fönn az éjben?
Ébredned sem szabad.

Csitt, aludjál, szempilládat
Húnyd te is le, szent jogom!
Most csak önzés láncza várhat —
S ki nem fogsz a zsarnokon.

Álmok! eszmék! honszerelmem!
S te dicsőség mámore!
Lázadó vér föl ne verjen, —
Még nem szállt az éj tova.

Az egyhangú sötétségben
Szenderegjetelek tovább . . .
Szótlanul hadd töltssem ébren
A kietlen éjszakát!

Majd ha virrad, majd ha eljő
A nap, melyrül álmodom, —
Szálljon akkor felszökellő
Lelkem tiszta lángokon!

Ébredéstek, hogyha késtek,
Majd kívánom én magam . . .
S visz dicsőség és merész tett
Diadalra boldogan.

Rudnyánszky Gyula.

Anna, Mari, Marianna.

(Debreczeni lányok egymás között)

Anna levelet kap.

„Édes piczikém! Délután egyedül leszek odahaza; apáék kimentek szüretelni. Ha teheted látogass meg, eldiskuráljuk az időt. Csókol bárátnéd Mari.“

Utóirat: „Estefelé Bánhid is benéz hozzánk. Tudod, szoba-urakat ígért szerezni apának; de én nem árultam el neki, hogy apa kinn marad a szőlőskertben. Hiszen oly unalmas ez az október . . . Csókol fenti.“

A találkozó megtörténik.

Anna kisasszony erősen érdekelve van a levél, akarom mondani az utóirat által s ezért legelegánsabb öltözékét veszi föl. Karcsu természet a szokottnál vékonyabbra fűzi és egy-két kilencz pillantással többet vet a tükörbe, mint mikor egyszerűen a piacra sétálni indul.

Mari teljes diszben fogadja.

A csinos terem kényelmesen be van sötétítve, nehogy az alkalmatlan nap betolakodjék és

kaczerkodjék — valakinek szép szemével. A zongora nyitva, rajta zenealbum és mellette véletlenül egy csinos kis hamutartó, mely néhány jóillatu cigarett porrá szívott roncsát van hivatva magába fogadni. Szóval, minden kész a kettős elfogadásra.

Anna helyet foglalt.

— Édesem, milyen csinos rajtad ez a virágos fehér ruha. Hol vetted ezt a betétet? Hát a gombokat? Ugy fénylenek, mint az arany! Te, én nem merem levágnatni, mint te, mert nagyon haragudnék érte az apa. Pedig jól állna, ugy e bár?

— Nagyszerűen, édesem. Óh azok az apák! Én is mennyit sirtam, míg meg tudtam apát lágyítani . . . Pedig azt mondja Bánhid is . . .

— Nos?

— Hogy ezerszer szebb vagyok így, mint ha hosszú hajam lenne.

— Hát Bánhid is a rövid haját szereti?

— Persze!

Anna keserűen sóhajt és magában ilyen formát gondol: Egy kártya ki van adva és az az ellenfél kezébe kerül . . . Idegesen simogatja végig szép hosszú haját.

— Te Anna, mit szólsz Bánhid urhoz? veszi fel a szót ismét Mari.

— Amint én ismerem, derék becsületes, finom ember.

— Az ám. Nézd csak, — nősülni akar. — Megérdemelné, hogy jó feleséget kapjon. Hej! Anna, milyen boldog lesz az a nő, a ki az ő felesége lesz!

Kiki nézzen körül, gondolkozzék el az embereken és azután ítéljen.

Itélvén, gondolja el, hogy van az államnak egy magánvállalata (a dohánygyárakon, sóbányákon stb. kívül) a hol egy pár ezer ember nyer aránylag csekély előképzés után, tisztességes rangot és fizetést.

Hiszen ha e pár ezer között nem néhány, de néhány száz nem akadna, a ki igazságtalannak találja az előléptetést, soknak a munkát és kevésnek a fizetést: akkor nem is emberekből, hanem anyagokból volna összeválogatva az egész vasutas-anyag!

De hogy e pár száz elnyomott félistenre támaszkodva ezt az egész katonaszellemű emberanyagot kókler komédiázással az orránál fogva elvezesse valaki, vagy valamely organum a kötelességeitől és oktondi módra felhecczelje főnökei ellen, azt — magába-szálltan — még talán ama lap főszerkesztője sem találhatja helyesnek.

Valamint, ha ugy reggeli hangulatban, a mikor még a házi produkciók fel nem izgatták a szerkesztőséget és krajczáros tüntetések durrogó gyufáinak fényétől nincs elkábulva teljesen — elgondolkozik akár a főszerkesztő, akár valamelyik jobbkeze, bizonyára arra a tudatra jön, hogy az a felesküdt vasuti tisztviselő, a ki becsületét kötötte le a hivatalos titok megőrzése ellenében s lopott jegyzőkönyveket potom tiz aranyért elad, vagy „bizalmas“ leiratokat a szerkesztőséghez beküld, emellett pedig eszi a vasutak kenyérét és bizonyára kétszeresét hajlong a főnökei előtt, — ez az ur minden lehet, csak tisztességes és uri ember nem.

És az eddigiekben csak azt lehet csodálni, hogy a vasuti tisztviselők tisztességét és kötelességtudó zöme, az uri emberek, egy tömegben föl nem keltek ezek ellen a spionok ellen és ki nem dobták körükből azt a pár krajczárért hizelkedő

— Bánhidy komolyan nőszüni készül?
— Igen. A mult héten a Szechenyi-utcán sétáltunk és nagyon sajtáságosan nézett rám, azt mondta, hogy páros élet a legszebb a világon és hogy a Szechenyi-utcán nagyon kedves kis galambfészket talált egy szerelmes párnak... Ugy nézett rám, mikor ezt mondta, hogy szinte megijedtem. De édesem, tedd le már a kalapodat. Szabad segíteni?

— Oh csak hagyj! — válaszolt a fekete szemű Anna és tetszelegve igazgatta meg a kalapja alatt ékeskedő kaczer hajfürtöcskét, mely szinte szürke volt a hajportól. Magában pedig ezt gondolta: Ah ez a második kártya, melyet már nem ereszt ki a kezéből.

Anna szólt ezután:

— Mari te, azt hiszem, Bánhidy szépen el tudna tartani egy asszonyt. Ugy-e?

— El bizony Tudod mennyi fizetése van? 900 forint és külön lakáspénz, érted, lakáspénz.

— Meg a papájától is kap egy kis — tüpénzt.

— Tüpénzt?

— Nos igen a jövődöbeli feleségének!

— Honnan tudod?

— Ó maga mondta nekem tegnap, mikor a Czegléd-utcán sétáltunk. Olyan különösen nézett rám... Mosolygott is és a színházzal szemben egy pompás kis lakást mutatott...

Mari felkaczagott.

— Anna, talán csak nem gondolod, hogy téged?

— Miért ne gondolhatnám?

— Milyen naiv vagy. Az én rövid hajmáról...

— piszkolódo ujságot, mely most az ángyuk meg a nénjük czimére küldeti magát s mely oly szemérmetlenül kurizál nekik, amint csak a festett kisasszonyok szokták.

Hogy az „egyetemi fiatalok“ egy része, a naivabb rész, mely most nyitja fel a világra szemeit, — belecudálkozza magát e kisasszonyi karokba, ezt tőle félig-meddig rossz néven se lehet venni. Azért ment vidékről Budapestre; miről beszélne odahaza karácsonykor!

A mi örvendetes az egész csunya mozgalomban, ez az, hogy a magyar sajtó, mely hazafiui buzgóságának oly könnyen és annyi jelét adta mindenkor, most, — daczára a rossz borra czégerül kifüggesztett „sajtószabadság“ jelígenek, hidegen távollattarta magát e kufár handabandától s ebből azt a reményt meritheti az el nem bódított nagy közönség, hogy mihamarabb rút véggel fog kimulni ez az egész reklám-heccz s a magyar kereskedelmi politika, tisztakezü, bátorlelkű és vaskaru vezérében egyáltalában semmi kárt nem tesznek ezek a patkánymarások.

Sz—y Gy—a.

— A 48-as párt és a delegáció. Ugron Gábor tegnap az országgyűlésen oly kijelentést tett, mely egy politikai párt elveiben a legradikálisabb változást van hivatva keresztülvinni. Azt mondta ugyanis, hogy pártja, a 48-as párt, bár a delegációk intézményét föltétlenül elítéli, az alkotmányos ellenőrzés gyakorlása végett bele akar ezentul menni a delegációba. A nyilatkozat annál fontosabb, mert éppen a napokban jelent meg az a hír, hogy az Ugron 48-as pártja visszatér az anyapárban, a függetlenségi és 48-as pártba. Ha tehát ez való, akkor az Ugron nyilatkozata azt jelentené, hogy a függetlenségi és 48-as párt is belemegy a delegációba. Ez pedig a függetlenségi párt politikai akciójának eddigirendszerét tökéletesen fel-

— Ej, Mari, ez csak egyszerű bók volt...

De az én fekete szemembe...

— Csak azért nézett, hogy ezalatt is rám gondolhasson.

— Nekem udvarol.

— Engem szeret.

— Engem fog feleségül venni.

— Mily családias, édes Marim. A multkor este, mikor kinézett az ablakon és fuvolázott, az én kedves dalomat fujta. Mert azt mondtam neki, hogy boldogja vagyok annak a szomorú nótának.

Mari ismét felkaczagott.

— Ez mind semmi. En csak egy szóval mondtam neki, mért nem visel fehér mellényt és másnap már fehér mellényben láttam.

— No bizony! Én meg czilindert disputáltam rá.

— Én fekete harisnyát a félcipőjéhez.

— Beszélhetsz. Bánhidy engem szeret.

— Csak azért is engem!

— Jó, jó. Majd olvasod legközelebb az eljegyzési hirt.

— Nem bánom. Majd fogod látni a lakodalmamat...

Villogtak a szemek, Anna idegesen ugrott fel, Mari duzzogva nézett barátjára.

E pillanatban kopogás... Bánhidy belép... nyájias, mosolygó arcok fogadják...

— Isten hozta!

Mind a két leány erősen törte magát, hogy előbb szoriton kezelt a vendéggel, de Bánhidyben volt annyi tapintat, hogy a házikisasszony forró jobbát fogadja el. Azután került a sor Anna finom kezeckéjére. Mari diadalmasan mosolygott. Anna apró fogait összeszorítva frufurjára iparkodott terelni a vendég figyelmét.

Bánhidy leült, cigarettre gyujtott és ne-

forogatná! Annál furcsább, hogy e valóban nagy fontosságú, — országos érdekű kérdéshez a Nemzet, — tegnapi esti lapja élén nem áll ily frivol hangon szólni: — „Ugron Gábor nyilvános siránkozásban tört ki, hogy őt nem választották meg a delegációba, pedig éppen azért csinálta a 48-as pártkört, hogy belemenjenek a delegációba, amelynek eltörléséért küzdenek. Elkeseredésében, hogy nem könyörült rajta egyik párt sem, neki ment Apponyiéknek s azt fejtegette, hogy azért akar a delegációba beválasztani, mert ebben az ellenzék nem jól teljesíti feladatát. Szapáry Gyula gróf miniszterelnök megjegyezte, hogy hiszen a választás még meg sem történt s a megválasztás a háztól függ, ő nem segíthet az Ugron baján. A három szék közt pad alatt maradt Ugron-párt boszankodása az egész házat derült-ségre hangolta.“ — Egy sarkalatos elvi kérdésnek első tárgyalásáról ily hangon csak a politikai éretlenség vagy a politikai féltékenység vak gyűlölete szólhat. Nem hihetjük, hogy a Nemzet a szabadelvű párt hangulatát fejezte volna ki ebben a valóban szánalmasan vidám felfogásban.

— Országgyűlés. A képviselőház ülése október 13-án. A képviselőháznak ma tárgyakban gazdag és felette érdekes ülése volt. Ugron Gábor már a gyűlés elején kérelmet intézett a szabadelvű párthoz, hogy az általa alakított 48-as párt képviselőiben számára is juttasson helyet a delegációban, mert az alkotmányos ellenőrzést az ő pártja is hivatva van gyakorolni. Igaz ugyan, hogy Ugron és pártja kárhordatják a delegáció intézményét, hanem azért részt akarnak benne venni. Ugron kikelt a szabadelvű párt ellen is, a mely az ő kérését visszautasította. Gróf Szapáry Gyula felelt ugyan Ugron Gábornak, de érveit, melyekkel a tárgy elől kibujt, nem álltak arányban sem a parlamentari gyakorlattal, sem a felmerült momentum jelentőségével. A bizottsági választások után Hock János interpellálta meg a belügyminisztert, az ifjusági ismeretes tüntetések alkalmával a rendőrség lépten-nyomon tapasztalt brutalitásáért s olyan érveket hozott fel, hogy az ellenzék az egész beszéd alatt izgatottan leste a minisztert. Heves pillanat volt az, mikor a miniszter kétségbe vonta Hock egyik állítá-

hány udvarias szó után ünnepies komoly arccal fordult Mari felé:

— Nagy dolgra akarnám felkérni, kedves Mari nagysám...

— Oh szívesen megteszek akármit.

— És kegyedet is Anna nagysád. Milyen szerencse, hogy itt találom. Legalább egyszerre megtudom a választ mindkét részről.

— Mindkét részről?

A két lány izgatottan állt fel.

— Nos igen. Van szerencsém egész tisztelttel jelenteni, hogy Mindszentey Marianna kisasszonnyal jegyet váltottam. Arra kérem tehát kegyeteket, bájós kisasszonyok, hogy vállalják el esküvőmon a koszoruleányi tisztet...

A két hölgy irtózatossá zavarral nézett össze s alig bírták rebegni a választ:

— Igen... szívesen... hogyne... igen...

Bánhidy megelégedetten távozott. A két leány pedig zokogva borult egymás keblére.

— Annám!

— Marim!

— Mégis csak szörnyetegek azok a férfiak!

— Kiállhatatlan szörnyetegek!

— Nem megyünk férjhez soha!

— Soha!...

E perczben két csinos gavallér haladt el az ablakok előtt.

Mari és Anna izgatottan futottak az ablakhoz...

— Te, a Fellegi Aladár...

— A Csókai Bélával...

— A parasztok!... Még csak nem is néznek vissza!...

Levente.

sát, mert ugyan terhez fordulva ezért az elnök kész volt válaszhangsúlyozni, hogy járásra utasított brutálítások törindításával fedezban zajos hatásdálatos, miszerint rendőrség hivatnak tartja, nem tette a fiu Hock személyminiszter válasza után Ugron mási kinevezés van, hogy — aki a kormány jelentette ki Ugron kombinációkat mány e kérdészelebbi ülés ny Albert gróf demnity törvénpal tárgyalni a oldalait, kérte sát deczemberrása után a háttörvény tárgyal

— Uzsela

Szapáry Gyományelnöki névalami komolyalább erre vallizü kommunikról csevegven, folytatja „Ma tot, melynek telni hazsát Ausztr kodik a népsz nemzeti elem közjogi kötelek meggondolná, kell maga után Ackerhjelm sv képviselet nélk kot hord, hane jelmünk n pintatlan vásai áll hogy a mérvan értésre van szeredjek maguk melyeket e kil s a válasz, me elnök a legköp ellációkra ad szolgáltatni, hban, sem elha goru visszaüta Nem oly ártat párt a közvele denciákkal va lemekeket idéz, Áramlatokat t mint ő, mint a középpárt, m cziók tekinteté sön fogja belá romlásához ve zet romlá gondosko e sugalmazása cseleked

— Kator

váry Géza képviselőház kely diadalt ar mely diadal a

sát, mert ugyanakkor Ugron Gábor a miniszterhez fordulva oly erős kifejezést használt, hogy ezért az elnök rendreutasította. Gróf Szapáry kész volt válaszával, melyben nem szűnt meg hangsúlyozni, hogy ő a rendőrséget humánus eljárásra utasította. Nem vonja kétségbe, hogy brutalitások történtek, de a szigorú vizsgálat megindításával fedezte magát. Hock János válaszában zajos hatást tett az a kijelentése, hogy csodálatos, miszerint a miniszterelnök a budapesti rendőrség hivatalos jelentését mindenben hitelesnek tartja, míg az Uzelácz-ügyben ezt nem tette a fiúmei rendőrséggel szemben. Bár Hock személyére nézve tudomásul vette a miniszter válaszával, nem tette azt az ellenzék. — Ezután Ugron Gábor interpellálta meg a primási kinevezés tárgyában a minisztert. Felhívta, hogy — közvélemény jelöltje is az volt, aki a kormányé, Samassa érsek. Helyesen jelentette ki Ugron Gábor ama hátrányokat és kombinációkat, melyek támadnának, ha a kormány e kérdésben meghátrálna. Végül a legközelebbi ülés napirendjéről lévén szó, Apponyi Albert gróf felszólalt az ellen, hogy az indemnitás törvényt a rendes idő előtt két hónappal tárgyalni akarják, kifejtve ennek aggályos oldalait, kérte a házat, hogy a törvény tárgyalását decemberre tűzze ki. Wekerle felszólalása után a ház többsége az indemnitásról szóló törvény tárgyalását már péntekre kitzüzte.

— **Uzelácz és a kormány.** Ugy látszik Szapáry Gyula vissza akarná szerezni a kormányelnöki népszerűséget s az Uzelácz-ügyben valami komoly lépésre szánta rá magát. Legelőször erre vall a Pester Corr. egy félhivatalos izü kommuniquéje, melyben a skandináv politikáról csevegve, neki megy Apponyinak — és így folytatja: „Magyarországon is ismerünk egy pártot, melynek nincs bátorsága követelni hazánk teljes elszakítását Ausztriától, de mely folyton kacérkodik a népszerű áramlatokkal. Ez a párt is a nemzeti elem kiterjesztése jelszavának hódol, a közjogi kötelékben Ausztriához, a nélkül, hogy meggondolná, mily végzetes következményeket kell maga után vonnia e mozgalmaknak. Sajnos, Ackerhjelm svéd miniszter speciése sincs nálunk képviselő nélkül, csak hogy nem diplomata frakot hord, hanem tisztí kabátot. A mi Ackerhjelmünknek Uzelácz a neve. Tapintatlanságai, felesleges kihívásai által ez is annyira viszi, hogy a mérvadó tényezőknek a legbensőbb egyetértésre van szükségük, nehogy szétszakítani engedjék magukat viszályok által. A károk ellen, melyeket e kihívások okozhatnának, van ótalom s a válasz, melyet gróf Szapáry Gyula miniszterelnök a legközelebbi napokban a fiúmei interpellációkra adni fog, azt a bizonyítékot fogja szolgáltatni, hogy mérvadó helyen sem jóakarásban, sem elhatározottságban nincs hiány, a szigorú visszautasítás eszközeinek megragadására. Nem oly ártatlan a befolyás, melyet az említett párt a közvéleményben gyakorol a népszerű tendenciákkal való kacsingatása által. Ő is szellemeket idéz, melyeket nem lesz képes elűzni. Áramlatokat támaszt, melyek erősebbek lesznek, mint ő, mint azok ereje, kik ellenük kelnek. Ez a középpárt, mely hiszi, hogy a nemzeti aspirációk tekintetében a szélsőballal versenyezhet, későn fogja belátni, hogy működése csak a saját romlásához vezethet; mert hogy a nemzet romlásához ne vezessen, arról gondoskodva lesz!” Már most Szapáry e sugalmazása után, kíváncsian várjuk Szapáry eselekedeteit az Uzelácz-ügyben.

— **Katonai és polgári becsület.** Fejérváry Géza báró, a honvédelmi miniszter, a képviselőház legellenesebb alakja, megint oly diadalt aratott alkotmányellenes felfogásával, mely diadal az egész kormánynak és a többség-

nek ségyene. Szilágyi igazságügyminiszter ugyanis a bírófüggetlenség flagrns megsértésével elégtételt adott Fejérvárynak azért, mert egy bíró azt merete állítani, hogy a katonai és polgári becsület között különbség nincs. Már magában véve az is elszomorító, hogy Fejérváry vakmerősége odáig emelkedhetett, hogy ilyenért az igazságügy miniszterét kérdőre vonta. De az igazság, a jog és az alkotmány baráthatja az a hallatlan dolog, hogy Szilágyi nem utasította vissza méltó felháborodással Fejérváry beleavatkozását, hanem e helyett megróttá a bírót. Ez az eset valóban oly színben tünteti föl közállapotainkat, hogy minden igaz hazafinak sorompóba kell állania Fejérváry báró és vele együtt most már Szilágyi Dezső eltávolítására, arról a helyről, a hol az ő működésük közveszélyes. Az eset különben így történt: A budapesti kir. büntető törvényszék egyik ítélő tanácsa Fenyvessy Arnold bíró elnöke alatt a múlt év december hónap elején tárgyalta Török Dezső és Rimanóczy Lajos párba-ügyét. — A két fiatal ember egy kávéházban összeszólalkozott, a minék kikívás lett a vége. — A lovagias ügyet pisztolyal akarták elintézni az álló-úti katonai lövőtérren, de két detektív megakadályozta a viaskodást. Az eset, mint látni való, igen jelentéktelen, de emlékezetessé tette a tárgyalást az elnök bíró egy enuncziációja, melyben a párviadalt a becsületsértés megtorlására alkalmatlan intézménynek, a társadalmi kényszerre való hivatkozást pedig gyávaságnak nyilvánította, az egyik segédnek pedig, a ki azal mentegőzött, hogy fele mint tartalékos tiszt kénytelen volt a lovagiaság szabályai szerint elintézni az ügyet, azt felelte az elnök, hogy katonai és polgári becsület között különbség nincs. A bírói székéről elhangzott e szavakat örömmel üdvözölte akkor az egész sajtó és mondhatni egész Magyarország. Amde Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter más véleményben volt. A miniszter a bíró kijelentésében a katonai becsület megsértését látta s hivatalos átiratában panaszt tett az igazságügyminiszternél, minek következtében ez a periratokat bekövetelt. Az igazságügyminiszter, miután pár nap hijnán egy esztendeig tanulmányozta az ügyet, most megbizta Zsitvay Leót, a budapesti büntetőtörvényszék vezetőjét, hogy fejezze ki Fenyvessy Arnold bíró előtt a miniszterrosszítását, mert azt merete állítani, hogy a katonai és polgári becsület között különbség nincs.

Pénzügyi kilátások.

A külpolitikai események, melyek pénz- és értékpiaconkra oly mérvadó befolyást gyakorolnak, sokkal békésebben alakulnak és az irányadó egyenlőségek valóban békés enuncziációira a kérdések izgatottsága annyira csökkent, hogy már relatív nyugalomról irhatunk.

Mindenesetre szükség volt e nyilatkozatokra és a mérvadó személyiségek is érezték, hogy valamit tenni kell a népek nyugalmáért, azért szólaltak meg egymásután Carnot, Freycinet, Ribot, majd Bötticher és Caprivi.

Wekerle pénzügyminiszter következett a sorban, a kit nyomban követett osztrák kollégája: Steinbach. Mind a ketten pénzügyi expozéjukban oly pénzügyi munkálatokat helyeznek kilátásba, az állambháztartás egyensúlyának megszilárdítására olyan törekvéseket árultak el, hogy ezekhez föltétlenül szükség van a békés viszonyokra.

Lehet ugyan, hogy ezeket a békés kilátásokat egy váratlan esemény halomra dönti; de addig a kombinációk ez idő szerint elég megnyugtatók.

Ki kell azonban emelnünk, hogy a pénzü-

lág kellően még nem emancipálta magát a kedvezőtlen befolyások alól, melyek alatt az utóbbi időben állott, de végre a pénzüvilágnak is arra a meggyőződésre kell jutnia, hogy a vállalkozási szellemre nézve kedvezőbb korszak küszöbön áll és feladata lesz azt kihasználni. Ugyanez áll a kormányról, a mennyiben oly pénzügyi tranzakciókról van szó, amelyek nyugalmas időt igényelnek. — Miután azonban a kormány ily tranzakcióknál a pénzüvilág támogatására van utalva, — mindkettő összműködésére rejlik impulzus.

Az évek folyamán sok minden változott. A korszak, melyben a vasutépítések az üzleti alkalmak egész sorozatát nyújtották, rég elmúlt és vasuti hálózatunk kielégítése helyébe az államosítási eszme áltánosítása lépett. Habár még távol vagyunk attól a pillanattól, melyben az összes vasutügy az állam kezében lesz és az árfolyamlapból a vasuti részvény eltűnik, a pénzügyi és gazdasági körök helyesen teszik ha e momentum beköszöntésével már most vetnek számot és arra gondolnak, hogy a tőkét más téren kell foglalkoztatni.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tőkekepződés szép haladásokat tesz, hogy új járadék-kibocsátásokra nem számíthatni és hogy tehát a tőke, ha a vasuti részvény is eltűnik, — kénytelen lesz más beruházásokat keresni. Mondhatni, ugyan, hogy a vasutészvény helyébe lép az állami címlet, a melyre előbbi átváltozik. Ez a metamorfózis azonban csak a már befektetett tőkét érinti és a befektetendőnek nem nyújt új objektumot.

Természetesen nem tartunk attól, hogy abszolúte hiány lesz befektetési alkalmakban. Sőt ellenkezőleg abban a nézetben vagyunk, hogy a vasutak államosítása és az államkölesönök kibocsátásának megszüntetése következtében a tőke egy eddig nagyon elhanyagolt tért fog felkeresni, még pedig úgy a saját, mint az ország előnyére. Az ipari vállalkozás Magyarországon még gyermekéveit éli. Minden állami támogatás dacára igen lassan fejlődik a z ipar, mert sokkal kényelmesebb volt rentét vásárolni, a mi nem járt semmiféle kockázattal. A pénzüintézetek is, különösen a vidéken, alig törődnek ipari vállalkozásokkal vagy ilyenek támogatásával. Az állami kedvezményeket nem igen veszik igénybe, de különben vállalkozási szellem hiányában, még nagyobb kedvezmények sem lennének képesek lendületet előidézni. Tapasztalhattuk azt Romániában. Ott a monarchiánkkal kitört vámháboru után valóban nagyszerű állami kedvezményeket biztosítottak az ipari vállalkozásnak és úgy látszott, hogy a vámháboru alatt oly nagyra fejlődik Románia ipara, hogy alig lesz szorulva idegen áruk bevitelére. És mégis az eredmény egyenlő a semmivel. Az állami kedvezmények nem csábítottak a vállalkozásra, mert hiányzott az ehhez szükséges szellem.

Ha azonban biztosan kamatozó állami és egyéb papírok kínálata megszűnik, a papírok az „utolsó” kézbe kerülnek, a tőkét el fogja keresni az elhanyagolt ipar területét. És akkor kezdődik Magyarországra nézve egy új korszak, akkor fog a mezőgazdaság is jobban prosperálni, ha a nyers anyag jelentékeny része idehaza fog feldolgoztatni. És e korszak már nincs nagyon távol, sőt jelei már igen közelről intenek.

Ezek szerint Debreczen város nagyszámú iparos közönségét is szebb jövővel bátran biztathatjuk. Mert ha az egészséges fejlődés útjában kiszámíthatatlan fordulatok akadályokat nem emelnek, az ipar nagyfokú fejlődése befogkövetkezni; és Magyarországon az ipar el fogja foglalhatni méltó helyét.

M. F.

Irodalom, művészet.

* **A Csokonai-kör** tegnap délután 5 órára hirdetett választmányi ülésén bemutatta Vértesi Arnold elnök Szabolcska Mihály költeményeinek első kész füzött példányát. A kis vaskos könyvecske finom velin papírra nyomva, a fiatal költő kiválogatott verseit tartalmazza, melyek élvezetes olvasmányul fognak szolgálni művelt közönségünknek. Ajánljuk az előfizetéseknél e hó végéig dr. Tüdős János sz. o. titkár urhoz beküldését. — A füzött példány ára 1 forint 20 kr, a diszes bekötötté 2 forint 40 kr.

A november 17-dikére kitűzött Csokonai-ünnepély programját a rendező bizottság már nagyobb körvonalaiiban megállapította, — de mivel némely pontok még betöltetlenek, — s a választmányi tagok különben is igen csekély számmal jelentek meg, az a legközelebb — szombaton — ujjalag egybe hívandó választmányi ülés elé fog terjesztetni; addig pedig Komlóssy Arthur, a szepitési sz. o. elnöke megbízott, — hogy a Csokonai születési házára alkalmazandó emléktáblát vörösmárványból Fodor József helybeli építésznel s köraktárosnál sürgősen rendelje meg, a megállapított feliratot véssesse be s általában a szükségésekről gondoskodjék. — A november 17-iki felolvasással, társas vacsorával és táncmulatsággal egybekötött estély a „Bika“ szállodában fog megtartatni, s minthogy ez első beköszöntője a téli mulatságoknak, valószínű, hogy igen látogatott lesz. A Csokonai kör tagjai belépti díjat nem fizetnek ez estélyeken. A Csokonai-ünnepélyre s egyttal megnyitó felolvasási estélyre tervbe vett műsor ez lenne: Nov. 17-én d. u. 3 órakor az emléktábla leleplezése Vértessy Arnold rövid beszédével. — Este 8 órakor Szabolcska Mihály annepi ódája, Géressy Kálmán, Komlóssy Arthur és dr. Tüdös János Csokonaira vonatkozó felolvasásai.

* Szabó Vandre, az Üstökös szerkesztője, derűs világnézetű, kedélyben friss és gazdag poéta, kinek 1876-ban és 1879-ben megjelent költeményei közt annyi igazgyöngy van, melyek őt az újabb költői nemzedék jelesének első sorába emelték. most Dalok cím alatt összes munkáit egy nagyobb kötetben egybefoglalva adja ki. A kötet már sajtó alatt van, ára fűzve két forint, kötet 3 forint. A megrendelések Budapesten a Pallás részvénytársasághoz intézendők.

Különlétek.

* Kiváló idegenek hazánkban. — A német császári sógora Ernő Günter herceg Hornyicsón gr. Széchenyi Imre berlini nagy követ ungmegyei birtokán volt medve vadászaton. — Gr. Fesztetich Taszillo dunántuli szép birtokán, Ellis angol tábornok és miniszter továbbá Neyd Ralph és neje időztek. Mindnyájan el vannak ragadtatva hazánk szépségétől.

* Tűzvész minden felé. Csak a napokban irtuk, hogy Hreboltó község egészen elhamvadt, most több községről irhatjuk a szomorú jelentést. Így az ungmegyei Bezó községben 105 ház égett le. Felsőnádas, a Hunyadi ház jobbágyainak egykori lakhelye szintén leégett s csak két ház maradt meg. A lakosok nyomora mind a két községben igen nagy. — Szegszárdon pedig egy hét alatt 3 nagy tűz volt roppant kárt okozva.

* Árokba temették. Kovács Kelemen geszthelyi csendőr valami mulasztás miatt félvén a büntetéstől, agyonlőtte magát. A hernád-németi r. kath. lelkész megtagadta az egyházi szertartást az öngyilkostól s társai úgy temették el aztán a — temető árkába.

* Szarvas ölte meg. Ursulaberg uradalomban Straszberger Miksa bécsi mérnököt egy, a vadaskertből kirohanó szarvas úgy öklelte fel, hogy a boldogtalan ember szörnyet halt. Straszberger, a ki egy közgazdasági lapot szerkesztett, üzleti ügyekben járt az említett uradalomban, hol a tragikus sors érte.

* Munkások veszedelme. Linzer Károly szeszfinomító gyárában a kazán felrobbant s az emeleti boltozatokat felszakítva, több munkás vesélyesen megsérült, egy pedig meghalt.

* Halál a templomban. Egyik budapesti izraelita imaházban, Reich Jakab 86 éves nyugalmazott hivatalnok, ima közben hirtelen össze-rogyott s meghalt.

* Hamis bukás. Schönberger Miksa előkelő nagyváradi kereskedőt, mint ottani levelezőnk tudatja, a kir. ügyészség letartóztatta. — Schönberger pár hét előtt megbukott s hitelezői beigazolták a hamis bukást; multja sem tiszta egyebiránt a derék urnak, mert folyton czégyváltoztatásokkal manipulált. Az eset feltűnést keltett a váradiak előtt.

* A pirosító. Egy aradi fiatal menyecske a természet megtagadta a rózsa színt. Fogta magát s csinált ő maga a két arczán két akkora

rózsát, hogy azt a férje is feltűnő nagyoknak találta s e miatt szóváltásba elegyedett vele, a minek az lett a vége, hogy az ifju asszony felhasználva a férje és gyermekei távollétét, a pirosító meglevő részét vízben feloldva megitta. A gyors segély megmentette őt s remélhetőleg okult, hogy az ő arczán kisebb rózsza is elegendő.

* A hol a trónörökös meghalt. A meyerlingi volt vadász-kastély, hol Rudolf trónörökös tragikus véget ért, kolostorra lett átalakítva s e hó 20-án szenteli föl dr. Gruscha bécsi bibornok hercegprímás. A kápolna főoltára azon helyen van, hol a trónörökös azon ágya állott, a melyen halva találták. A templom igazi remeke a gothikus építménynek s minden kis részeiben igazi remekmű.

* Merénylet egy szerkesztő ellen. Párisban a „France“ című lap szerkesztőjét Titard-t a táviró hivatal előtt véreben fekvé találták. Feje iszonyun el volt torzítva. Fején nagy seb tátonsgott, melyben egy napernyő végét találtak meg, mi a szemem keresztül hatolt be. Egyik szeme ki volt lépve. Miután értéktárgyai nem hiányoznak, a rablói gyilkosság ki van zárva. — A szerkesztő eszméletlen kívül van.

* Fiatál öngyilkos asszony. Borsányi István főerdőmester nejével Bécsbe ment. A nő mikor már férje aludt, az ablakot kinyitva kiugrott az emeletről s a csak 27 évet élt asszony oly sérüléseket szenvedett, hogy azonnal meghalt.

* Nagy tolvajbando Olaszországban. A római rendőrség nagy tolvajbandának jött a nyomára, mely már régóta garázdálkodik büntetlenül Olaszországban. A banda tagjainak elfogatása alkalmával 400,000 lírányi értéktárgyakat találtak náluk, de az összes lopott tárgyak értéke meghaladja az egy millió lírát is. A bandát Selzani rendőrfőnök fedezte föl.

* Öngyilkosság a fogyasztási adó miatt. A glogováci fogyasztási adóbérlő neje, Engel Adolné, négy gyermek anyja öngyilkos szándékából mellbe lötte magát s most élethalál között lebeg. Az öngyilkosságra okot az szolgáltatott, hogy férje a fogyasztási adót Glogovácson 1600 forintért bére vette és a részleteket nem bírta lefizetni, mert alig jött be havonként 40—50 frt. A pénzügyigazgatóság most mindenüket lefoglalta és e hó 19-re tüzték ki az árverést. Az asszony a halált elviselhetőbbnek tartotta, mint a — nyomorúságot.

* Vasuti szerencsétlenségek. A rákospalotai állomáson 4 teherkocsi kisiklott a sinekről s forgácsra zuzodtak szél. — Fényes-Litkén Szembratovics Szaniszló vasuti kalauz leszédült a vonatról s összezuodott. — Egy másik vonat Rákoson egy embert gázolt el. — Sitkó György t. krivai lakos ittas állapotban lefeküdt a pálya testre s ott elaludt. A vonat összezuodta.

Városi ügyek.

A polgári failletmény. Debreczen város háztulajdonosaira nézve fontos határozatot hozott a városi tanács. E szerint a polgári failletmény kiosztása már e hó 20-án kezdetét vevési. A failletmény a házak után s az 1891 és 92-dik évre jár.

A nagyobb építkezésekre felügyelő bizottság ma délelőtt a városháza nagy tanácstermében gróf Degeufeld József főispán elnökelete alatt tartotta meg ülését, melyben az ujjonnan építendő középületek referálásait hallgatta meg a bizottság s hozott határozatot a további intézkedésekre.

Az ujjonvédaktanya építési munkálatainak megkezdését csak a jövő tavasszal várhatjuk. Ma referálta az ügyet Balogh Mihály főmérnök, aki a további intézkedéssel bizott meg. A téglanyagok beszállítását azonban már most megfogják kezdeni.

A városháza alatt levő börtönhelyiségeket ma délelőtt a királyi főügyészség kiküldötte is megvizsgálta az összes mellék helyiségekkel, konyhakkal stbvel együtt. Nem valószínűtlen, hogy a főügyészség is sürgetni fogja a városháza pinczehelyiségeiből a börtönök kiküszöbölését.

A fősvény.

— Falusi história. —

Kökény Gedeon uram rettenetes gazdag ember volt. De mit ér, mikor ugyszólván kutba esett pénz volt minden vagyona, mert nem élvezte. hanem csak — őrizte.

Sok ezer hold földjének egy jókora része mindig parlagon hevert, mert Gedeon ur nyakrafőre vásárolta ugyan a szebbnél szebb birtokokat a vidéken, de már azt a fukarsága nem engedte, hogy kellő számú marhát, gépet, szerszámot is vegyen, szóval hogy a pusztá földet földszerezje. A befektetés alatt ő csak a pénznek ládáiba való befektetését értette.

Amennyi Isten kegyelméből termett, ő anynyival beérte, — csak pénzt ne kelljen semmiért adni.

Az eke fából, a hám kenderkőcz, a ló gebe, az épület rozant, a szántóföld fele gyomos parlag, a gabona polyvás, a zsidó harmadrészét sem adja meg az igazi árának . . . mind sebj volt Gedeon szemében, mert ő azzal vigasztalódott, hogy a miye van, csupa istenáldás, egy garasába sem kerül.

Hanem azért a fősvény, mikor már százereket halmazott össze, még mindig nem szűnt meg öbégatni.

Csuf, deres szakállu, nagyorrú, görnyedt, vékony dongájú s kissé öreg hajlott koru ember volt; hozzá még mosdatlan és rongyos . . . És ennek a bolond fősvénynek gyönyörű szép fiatal felesége volt.

No meg volt neki egy jóbarátja is, Csete János, a ki ugyan minden Gedeon izében tökéletes ellentéte volt Gedeon urnak: deli, szenvedélyes, pazar természetű, de hát csupa barátságból úgy tudott alkalmazkodni, hogy Kökény Gedeon uram nem egyszer így kiáltott fel:

— No János, tudod kérlek én megbecsülöm a garast, hanem tehozárd képest valóságos tékozoló vagyok.

Erre aztán János ur rendesen égre emelt szemekkel nagyokat sóhajtott:

— Hja barátom, — monda, — a mai világban nehéz megélni máskép. Lásd én nősülni sem merek, mert félek, hogy — ha nagy családom lenne — csak a proletáriátust szaparitanám . . .

Egy szó mint száz: Csete János valósággal fujtatója volt Kökény uram keblében a fősvény-ség tüzeinek, úgy hogy ez már mindent fölemészített Gedeon körül, nemcsak a kényelmét, a nyugalmát, hanem még az esztét is meg az élelátását.

Utóljára Kökény Gedeon már lélekzen se tudott jól János barátja nélkül.

Együtt sétálgattak a földeken hátrattat kezekkel és rőfös sóhajtasok közt panaszkodgattak el egymásnak, hogy milyen nehéz az élet.

— Bizony János, tudod kérlek, mondogatta Kökény, a gyermek manapság csupa veszedelem a szegény ember nyakán . . . A nevelés . . . a ruha . . . a sok kenyér . . . hát még a cipő . . .

— Aztán mi vár a gyerekekre? Nyomorúság! — toldotta hozzá Csete János.

Kökény Gedeon éppen ekkor egészítette ki a vagyontát egy kerek milliócskára. Hanem azért a hét sovány esztendőre emlékeztető savanyu ábrázattal dűnyögte:

— Hát biz' én tudod kérlek, félek a sok gyerektől. Kettő már van, egy fiu, egy lányka, az is nagy gond. Én bizony, tudod kérlek, nem szeretném, ha . . . János ur csak bólogatott bólesen. Jól teszed, bolond fősvény, csak gazdálkodjál! A földjeid fele bevetetlenül hever, — hát hádd tanulja meg az asszony, hogy mi az a — szegénység.

— Aldott jó barát ez a János! — mondogatta a fősvény a felesége előtt is.

S az asszony nem tett kifogást — semmi ellen.

Hanem azért a harmadik esztendőben, úgy tavasz elején, megint csak bekelepelt Kökény Gedeonék házába a — gölya.

Gedeon ur kétségbeesetten csóváltgatta a fejét. Schogy sem akart fejébe fénni ez a dolog.

— János, ha ez így tart, tönkre kell menem! — jajgatott, kezeit tördelve.

A negyedik évben aztán Kökény uram különös szándékot forgatott elméjében.

De hát — csoda történt. Egy napon a bá-

jos menyecske legujabb titkot Kökény Gedeon vigasztalást.

— Oh János gyerekekkel . . . Csete János kezét.

— Viseld dold meg, hogy áldhatott volna

— Igazad

— És az ost

gött nem látta

Megtám

Fűtő

105 szerkesztő

segesen megha

Bosszut esküd

András uram

jelentésével,

leányát.

Igaz, hogy

uram sem azt

Gabi hevesvén

volna, ha raj

Eljött az

jártak Sárán

a leghatalmas

az alkalmon

sárándi szoc

Megjele

meg a „Sárán

nyáig mind

Másnap

felelős szerke

legény még

tedik nagyh

irodába.

Gabi

nan fű a szá

verik el a sz

— Adj

— Fog

— Ez

— Iger

— Az

— Nem

én csak irod

jön csak le,

rögtön küld

Fűtő

kor már kiv

akart, miko

között.

— Ni.

— Ige

— Na

— És am

szó nélkül r

verekedés, u

gyászkeretbe

Fűtő

ságos histó

dánya elfog

N

Naptár

Teréz, protes

Nagy

kon d. u. 6

Muzem

va van vasár

Anyak

pénteken 11-

jos menyecske pirulva sugta férje fülébe a legujabb titkot . . .
Kökény Gedeon jó barátja keblén keresett vigasztalást.

— Oh János, éhen kell vesznünk ennyi gyerekekkel . . .

Csete János megszorította Kökény uram kezét.

— Viseld békével a keresztet, Geda . . . Gondold meg, hogy az ég — i k r e k k e l is megáldhatott volna . . .

— Igazad lehet . . . Hej! rossz a világ! . . . És az ostoba fősvény a jóbarát háta mögött nem látta meg a — házi barátot . . .

Fecsegő.

Megtámadott szerkesztőség.

— Tréfa. —

Fütyöri Gabi a „Sárándi Néplap“ felelős szerkesztője megharagudott és pedig szörnyűségesen megharagudott mindenféle paraszt népre. Bosszút esküdött ellenük. Oh mert Gyökér András uram iszonyuan megbántotta azzal a kijelentésével, hogy „nem urnak nevelte a leányát“.

Igaz, hogy Gabinak még senki sem mondta szemébe, hogy „ur“ — de Gyökér András uram sem azt értette alatta. Elég az hozzá, hogy Gabi hevesvérű fiatal ember, aki nem szerette volna, ha rajla szárad a Gyökér bátyánk kosara.

Eljött az alkalom. Szocialista bujtogatók jártak Sárádon s Gyökér András uramból a leghatalmasabb szocialista vezér lett. Kapott az alkalmon G a b i. Irt egy hatalmas cikket a sárándi szocialisták mozgalma ellen.

Megjelent a lap s a mi sohasem történt meg a „Sárándi Néplap“-pal, az utolsó példányáig mind elkaptokták.

Másnap nyugodtan dolgoztatott Fütyöri felelős szerkesztő ur, mikor egy hatalmas szál legény még hatalmasabb doronggal lépett a hetedik nagyhatalom szerény termékét gyártó irodába.

G a b i kékült, sáppadt. Tudta, hogy honnan fű a szál. A sárándiak a szerkesztő hátán verik el a sajtópert.

— Adjon Isten, szólt a szál legény.

— Fogadj Isten!

— Ez a „Sárándi Néplap“ szerkesztősége?

— Igen . . .

— Az ur a szerkesztője?

— Nem, nem, hová gondol fiatal ember . . .

— Én csak irodaszolga vagyok itt . . . Hanem üljön csak le, itt van egy ujság, aztán olvasson, rögtön küldöm a szerkesztőt.

Fütyöri Gabi a markába nevetett, mikor már kívül volt az ajtón s éppen fordulni akart, mikor egy másik dorongos emberbe ütközött.

— Ni, hallja az ur, itthon a szerkesztő?

— Igen bátyám, éppen ujságot olvas . . .

— Nahát majd megújsgolom . . .

És amint beront a szerkesztőség ajtaján, szó nélkül rohan szocialista társának s lón véres verekedés, úgy hogy a „Sárándi Néplap“ másnap gyászkeretben jelent meg . . .

Fütyöri Gabi jóízűt nevetett a mulatságos histórián, mert a lapnak — minden példányá elfogyott . . .

Tüske.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Naptár: Holnap csütörtökön október 15. katolikus Teréz, protestáns Teréz, görög Dénes 3.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és annepnapokon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, h. tőn. szerdán, szombaton d. u. 2-7-ig.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig d. u. 2-5 óráig. — Az írtató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10-11 óra közt.

Színház. Naponként a péntek kivételével este 7 órakor előadás.

Oktober 14 3 % Szerbiai sorsjegyek húzása.

Oktober 15 Józsi sorsjegyek húzása.

November 16. Esküdtészeki tárgyalás a tiszéknél

— Király Ferencz országgyűlési képviselő ma reggel Debreczenből a fővárosba utazott, hogy részt vegyen azokban a nagyfontosságú politikai értekezletekben, melyek a jövő politikai pártalakulásokra esetleg döntő befolyással lesznek.

— Hányat ütött az óra. Rendén van hát végre-valahára az óra szabályozás kérdése is, ezzel együtt rendesen járnak az órák is. A kiadott utasítás szerint az óraszabályozás megtörtént s a városi idő a budapestihez mindég kilencz perczet fog késseni. Most már aztán csak tudni fogjuk, hogy úgy áll az idő, amint az óra üti. A zóna-idő és a városi idő közt tehát 26 percz lesz a különbség.

— Iskolaszéki ülés. A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében holnap csütörtökön, azaz e hó 15-én délután 4 órakor rendkívüli iskolaszéki ülés fog tartatni. Az ülésen nevelőintézeti sürgős ügyek nyernek elintézését.

— Kereskedelmi akadémiánkon az esti szaktanfolyamra elegendő számmal jelenkezvén hallgató, — az előadások e hó 17-én szombaton megkezdődnek; — a résztvenni szándékozók még e hét folyamán iratkozzanak.

— Zendülő medve. Egy naplopó oláh legényeknek adott a napokban a rendőrség ismét engedélyt, hogy néhány napra megint falusi élvezetekkel traktálja a várost, a vén medve idomtalán szájkosárral ugrándozott esetenlül a dudánótára s a külvárosi utcák el voltak ragadtatva a vén maczkó otromba mozdulatától. Az oláh legényke bőségesen ellátta hű kenyérkeresőjét ütlegekkel, de nem igen tékozolta reá a legszűkebb napjának. Már pedig az omnivor medve éppen nem válogatós s a dinnyehajtól egész a szemétdombra került czipőig jó étvágyal falozza az olcsóbb eledeleket. Egy délután már sok rézpénz és bűn nyomta az oláh legényke zsebét és szívet s ezen az öreg medve annyira elkekeredett, hogy korgó bendője miatt haragra lobanva sztrájkolni s azután zendülni kezdett. Eleinte néma megadással türte a hatalmas ütleget, de csakhamar dühös lett, gazdájára rontott s úgy megczibálta, hogy alig birták kiszabadítani hatalmasan lesóványodott karjai közül. Az oláh legényke a rendkívüli numerus után végigjárta a publikumot s a beszédett könyöradományokat azonnal a zendülő medve háborgó gyomra csillapítására fordította. Azóta az oláh legényke a szomszéd falukon kószál, de olyan mostoha műpártolásban részesül, hogy maholnap nem a medve gazdáját, hanem a legényke fogja medvéjét fölfalni.

— Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő-társulat tegnap délután 4 órakor tartotta rendes évi közgyűlését a városháza nagy tanácstermében Desseffy Aurél gróf elnöke alatt. Debreczen városa részéről Vértessy István főjegyző és Kovács Sándor tiszti főügyész voltak jelen. Desseffy Aurél elnök a szokásos üdvözlés megejtése után, a közgyűlést határozatképesnek jelentette ki, megnyitották a jegyzőkönyvek hitelesítésével Kovács Sándor tiszti főügyészt és Lukács Dezsőt bizta meg. — Az 1892. évi költségvetés, melyet főbb pontozataiban lapunkban is közöltünk, a választmány javaslatához képest egyhangulag fogadta el a közgyűlés. A gátfelügyelők és örök fizetése javított s így a gátfelügyelők évi 420 frt fizetés helyett 500 frtot, az örök évi 180 frt helyett 200 frt évi fizetést nyernek. A közgyűlés egyik legfontosabb határozatát képezte az, hogy a választmány az igazgatóság által benyújtott költségvetésben azt a módosítást tette, hogy az érdekeltégre most sem fog több járuléket vetetni ki az alapilleték után, mint a múlt évben. Ezt a közgyűlés is örömmel vette tudomásul. Majd a választásra kerülendő a sor, az érdemeiben gazdag elnök és alelnök, egyhangulag lettek ismét megválasztva. Elnök: Desseffy Aurél gróf, alelnök pedig: Zsendovits egri ka-

nonok. A választmányi tagok csaknem a régié maradtak, új tagokul csupán br. V a y Béla borsodi főispán, P a p p Sándor és L i p t a y Jenő lettek beválasztva. — Miután még apróbb folyó ügyek nyertek elintézését s miniszteri rendeletek tudomásul vételt, a közgyűlés véget ért.

— Verekedő urak. Tegnap este a Nagy-utcán nagy lármát és verekedést rögtönzött egy intelligens fiatal emberekből álló társaság, melynek minden tagját az utcán előidézett botrányért beakisérték a városháza.

— Ne bántsd a másét. S z á n t ó Zsuzsánna csonka-utcai lakos azzal szerzett magának néhány forintot, hogy helynélküli cselédeknek, kocsis, inas s mindenféle cigány legényeknek helyet adott. Ha megfizettek a helyért, jó, ha nem, csak ki turta-furta tőlük. Elég az hozzá, hogy J u h á s z Ferencz kocsis legénynek is megnyitotta háza ajtaját, a ki aztán hűségesen evett-ivott nála annak rendje s módja szerint. Szerette is ezt a helynélküli életet módfelett, hogyne! mikor faczér szakácsné is volt a háznál, aki tenyeréből édes mézzel etette. Olyan bizalmas lett aztán a barátság, hogy J u h á s z Ferencz előtt minden szekrény, fiók, láda tárva-nyitva állott. Mikor aztán torkig volt az édes mézzel, felhasználta a boldog egyedüllét nehezen várt pillanatát s amihez könnyű szerrrel hozzá férhetett, össze is pakolta. Hejh pedig azért biztak benne, mert szépen tudta mesélni, hogy „Ne bántsd a másét.“ — Bezzeg aki vizet predikál, bort iszik. Így volt Juhász Ferencz is. Gyűrű, ruha s mindenféle értékesebb tárgy vele együtt tűnt el. A károsok jelentést tettek a rendőrségnek, ahol a faczér szakácsné nem győzte hangoztatni, hogy a gyűrűt nem bánja, csak a legényt hozzák vissza.

— R. kath. felső leányiskola Debreczenben.

A Debreczeni Ellenőr írja a következőket: Özv. Svetichné, egy gazdag urnó, évekket ezelőtt olyan rendeltetéssel hagyta piac-utcai két régi, mindamellett értékes házat a helybeli r. kath. egyházra, hogy annak jövedelmeiből egy felsőbb felekezeti leánynevelőintézetet tartsanak fenn. Ugy látszik a r. kath. egyház nem is soká fogja baltaztani az intézet felállítását, s maga Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök is melegen érdeklődik az ügy iránt. A múlt héten Aradon időzve, Jánosy Dömjén minorita rendfőnök előtt akként nyilatkozott, hogy a temesvári „szt.-Vincze leányai“ czimet viselő apácák közül többet át akar helyeztetni Debreczenbe az itt nem sokára létesülő felsőbb leányképző intézethez.

— Iparhatósági megbizottak. Hajduvárnegybe b.-ujvárosi járás főszolgabírója, mint első foku iparhatóság mellé választott helybeli iparhatósági megbizottak e hó 18-án tartják az évnegyedes közgyűlést Ferencz Elek főszolgabíró elnöke alatt.

— A mátai biztos. K e m é n y Mikó József, a mátai biztos, ki betegsége miatt már többször kapott szabadságot, ujabban még egy hónapra lett szabadságolva. Állásában F a r k a s Albert fogja helyettesíteni tovább is.

— Dohány-ügy. A hajdu-szoboszlói pénzügyőri szakasz okt. 20-án és 21-én fogja felszámolni a kősélszegi pusztán levő kincstári dohánytermelők dohánypöréit.

— Veszett kutya az István-gőzmalomban.

Az István-gőzmalom főmolnárjának kezét egy kutya marta meg a malom területén. Akkor neu sokat törődött vele, de mikor tegnap ugyanaz a kutya gyanus körülmények között megdöglött, tartott tőle, hogy komolyabb következményei lesznek a dolognak. Ő maga Budapestre utazott fel, hogy a Pasteur-intézetben beoltassa magát. A kutyanak agyvelejét szintén kivették s felküldötték Budapestre, hogy az intézetben a vizsgálatot megejthessék. Az első kerületi kapitányság pedig a malom s környéke területén megtette az óvintézkedéseket.

— Távirdai és távbeszélő anyagok szállítása.

A m. kir. távirda és távbeszélő hálózat kibővítése és átalakítása folytán az 1892. és 1893. évek tolyamán szükséges távirdaépítési anyagok, távirdai és távbeszélő gépek és felszerelési tárgyak szállítására nézve a kereskedelemügyi miniszter pályázatot hirdetett; mely körülményre oly megjegyzéssel hivatik fel a szállításban résztvenni óhajtok figyelme, hogy az idevonatkozó közelebbi feltételek és rajzvázlatok a kereskedelmi és iparkamara hivatalában (n. hatvan-utca 1445. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **A vasárnapi előadások.** Színházunkban az a szokás, hogy a népszínműveket nem vasárnap, hanem hétfőn adják elő s vasárnapra az igazgatóság drámák, történeti művek és látványosságok bemutatását tervezi. — Mi e tervben, alapjában véve, nem látunk semmi rosszat. Sőt ha egyes történeti színművek éppen vasárnap kerülnek színre, abban az igazgatóságnak igen nemis intenczióit keressük és üdvözljük. Mindamelllett azt tartjuk, hogy vasárnapra a népszínmű helyett rendszeresen jó, mulattató bohózatokat kellene kitűzni. Legalább az oly irányú és szellemű darabokat, mint mult vasárnap a Becsület volt, nem találjuk jó helyen a vasárnapi közönség felső régióinak mértékéhez alkalmazva.

* **A fenelányok.** Arról értesülünk, hogy Leszkay András igazgató vonakodik a fővárosi nyári szezonban felszínre tolokodott Fenelányok bemutatásától. Ha ez való, akkor az igazgató jó izléséhez és finom tapintatához a legnagyobb örömmel gratulálunk. A fenelányok oly unalmas és összefércelt ostobaság, hogy komoly, mélyebb hatásra törekvő színpadon egyáltalán nincs helye. Egyetlen fegyvere, melylyel mindenható beférkőzik, az, hogy elő kell adni, mert érdekes újdonság. De mi, akik láttuk a darabot Budán, határozottan állítjuk, hogy az a tákolmány egyáltalán nem érdekes és megfizetjük a debreczeni közönség izlését eleve azaz a jó véleményvel, hogy a Fenelányok elmaradását nem fogja fájjalni.

(Regényünk folytatása térszúke miatt kimaradt.)

Közgazdaság.

— **Élelmiszer-vegyészek kongresszusa.** Az élelmi szerek vizsgálatával foglalkozó vegyészek és mikroszkopikus kongresszusa tegnap délelőtt kezdte meg Bécsben tárgyalásait. Hivatalosan képviselve vannak a kongresszuson Ausztria, Magyarország, Dánia és Szerbia, ezenkívül Berlinből, Párisból, Szent-Pétervárról, Amszterdamból, Bostonból, Münchenből és Nürnbergből is vannak résztvevők a kongresszuson. Ludwig udv. tanácsos üdvözlőlvén az egybegyűlteket, abbéli óhaját fejezte ki, hogy a kongresszus egyengesse útját az élelmiszerek hamisításának megakadályozását célzó nemzetközi egyezségnek. Beszédét ő felsége háromszoros éltetésével végezte. A kongresszus elnökévé Ludwigot választották meg, mire

elfogadták a „Codex alimentarius“ bizottsági kidolgozásaira vonatkozó indítványokat, továbbá elfogadták, hogy a hamisításokat meghatározott kategóriákba osszák, a szerint, a mint azok mérges, értéktelen vagy csekélyebb értékű anyagokkal történnek.

Idegének névsora.

Debreczen, okt. 12.

„Bika“ szálloda.
Gróf Dessewffy Aurél Budapest.
Gál Kálmán polgármester Kisújszállás.
Csender mgs. Miskolcz.
Farkas Sándor jegyző Madaras.
Brody H. Kassa.
Dénes mgs. Miskolcz.
„Fehérlő“ szálloda.
Tojtán Béla és fia tanító Thass.
Topser János és neje földbirtokos Nyircgyháza.
Sipos Endre szolgabíró Nagykálló.
Schlatte Alfréd mérnök Budapest.
Kreth Ferdinánd utazó
Isekutz Laos „Bécs.“
„Frohner“-szálloda.
Jelinek utazó Bécs.
Wolf Ármin Budapest.
Drágy Gyula gazdasz Hélyben.
Huzó Dániel Diószeg.
Rosenthal Vilmos Nagyvárad.
Szirmai Antal Arad.
Manheim Farkas Páncsova.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

I. Idény bérlet 10 szám. I kis bérlet 10. szám.

(Páros.) (Páros.)

Szerdán 1891. október hó 14-én:

Szép Heléna.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

| | | |
|----------------------------------|--------------------------------------|----------------|
| Páris, Pryam trójai király fia. | — — — | Sólyom. |
| Manelaus spártai király | — — — | Rónaszéki. |
| Heléna neje | — — — | Réti Laura. |
| Agamemnon, királyok kiralya | — — — | Balassa. |
| Clitemnesztra, neje | — — — | Kissné. |
| Orestes fiuk | — — — | Barts Atanka. |
| Philaed, barátja | — — — | Áporkai Mari. |
| Chalchas, főpap | — — — | Püspöki. |
| Achilles, (a bész psztisi király | — — — | Németi. |
| Nró 1. Ajax salamis király | — — — | Szendrei. |
| Nró 2. Ajax loerisi király | — — — | Sarkózi. |
| Philome templomszolgá | — — — | Szabó L. |
| Eutichis, lakatos | — — — | Czakó. |
| Bachis Heléna meghíje | — — — | Madurovits Zs. |
| Leona, | Orestes és Philaede mulató társai | Lele Piroška. |
| Parthenis, | | Kovács F. |
| Théus, | | Fáy Piroška. |
| Deidamia | | Vertán M. |
| Egy rabszolgá | — — — | Nagy J. |

Holnap csütörtökön 1891 Október hó 15-én páratlan bérletb.

itt másodsor:
A nagymama.

Kardos Lászlónál

czegléd-utca.

Legjobb minőségű mosható
gyapot-flanelle
női ruhakelmék

beszövött izléses mintázattal.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

czégnél Debreczen.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönség becses tudomására hozni hogy a jelen

őszi és téli évadra

a legujabb

divat kelmék

dús választékban raktárra érkeztek, melyekből kivánatra saját ujonnan be rendezett termünkben

NŐI ÖLTÖZÉKEKET

minden igénynek megfelelően szak-képzett erők által és teljesen és jutányosan állittatunk elő.

VÁSZON KÉSZ FEHÉRNEMŰ
és

SZÖNYEG NAGYRAKTÁRUNK

teljes választékot nyujt

menyasszonyi kelengyék

kiszolgáltatáshoz.

Jutányos szabott áron

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

czégnél:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

KASAN, FLANELL, MOLDON,

legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMEK,

SZINES és FEKETE SELYMEK,

MOSÓ VELEZEK,

TÉLI HIMALAYA KENDOK.

Gyermek tricót öltönyök,

Normalgyapju és pamut alsó ingek.

Ujjasok és nadrágok.

Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk

Brassói posztókban

Takarók és lópokrócokban.

Krakói cserèpkályhák RAKTÁRA

és képvisellete.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a hirneves eddig Kaszanyitzky Endre urnál volt

Krakói cserèpkályhák
képviselével Debreczen és vidéke részére **Nánassy Lajos** vaske-reskedő urat (Nagytemplom-tér 1581.) **biztam meg,** ugy nálla ezen kályhák-ból Debreczenben

egy raktárt

állítottam fel és rendelkezésére legjobb krakói kályha-állítóimat bocsájtottam.

Szükség esetén kérem ő hozzá fordulni.

Teljes tisztelettel

Linkesch Samu özvegye
Eperjesen.



SZŐNYEGEK,

Függöny, ággy- és asztalterítők
nagy választékban

SZABÓ LAJOS fiai cégénél.

PLANK ÁGOST
NŐI DIVAT KERESKEDÉSE
ÉS
NŐI RUHA VÁLLALATI ÜZLETE
DEBRECZEN,
FÖTÉR, „BIKA“ SZÁLLODÁVAL SZEMBEN

Ajánl dús választékban női ruha szöveteket, fekete divat és gyász-
kelméket, ruha díszeket, flanel-, kazán- és mosó-velezeket, harisnya szövő
és rövid árúkat.

Diszitett női és gyermek posztó kalapokat,
Mouffok, siphák és kalapdíszeket
lámulatos olcsó árakban.

Női szabóságom
(saját műhely), mely 3 év óta fennáll, és a n. é. közönség teljes melegegedését vívta ki, bécsi
segéd munkásokkal szponitcom, mely október hó 1-én kezdi működését, — a hol a legrövidebb
idő alatt, a legelegánsabb és legfinomabb kivitelű

NŐI RUHÁK. RUHANEMŰEK stb. stb.
készítetnek.

Ruha átalakításokat elvállalok.
Idegen üzletből szövetet elvállalok ruha elkészítés végett, de hozzá való nélkül.
Szabászatomban
a szabás oktatás, Okt. hó 1-én veszi kezdetét belépés minden nap történhetik.
Egész szabászati tandíj 10 frt
Szabászati derék linea stb hozzávaló 2 frt. 50. — Bővebbet üzletemben.

Férfi szabó-üzlet.

Hazai angol és francia gyapju-szövetek.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség-
nek becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idény raktára-
mat hazai és külföldi legjobb minőségű gyapju-szövetekkel láttam el,
minéltfogva képes vagyok úgy a helybeli, mint a főváros hason
üzleteivel versenyezni és a nagyérdemű közönséget a legujabb di-
vat szerint, legjobb izléssel, jutányos árak mellett személyes és lelki-
ismeretes vezetésem alatt álló műhelyemben készült ruhákkal kiszolgálni.

FÉRFI- és GYERMEK KÉSZ RUHA-RAKTÁRAMAT

szintén a legjobb minőségű készítményekkel láttam el ezen idényre,
melyet szintén tisztelettel ajánlok a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe; szolgálatkészségemmel a nagyérdemű közönség szives
rendelményeit kérve.

Tisztelettel

FÉNYES MÓR,

Miklós utca szegletén,
Czegely-ház.

Személyes felügyelet alatt álló szabászat.

Debreczen, 1891. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Tartós és jutányos utazó-bundák.

148. szám.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat
gyártmányainak

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-kán Budapesten
tartott általános magyar malom gyűlésen
megállapított s 1887. június 1-én életbe
lépett eladási, fizetési és szállítási módo-
zatokra vonatkozó egyezmények szerint.
Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.

| | | |
|--|-----------|-------|
| A. Asztali dara nagyszemű | 100 kiló. | 18 20 |
| B. Szinte „ aprószemű | | 17 60 |
| 0. Király liszt | | 17 60 |
| 1. Lángliszt kivonat | | 17 20 |
| 2. Elsőrendű zsemlye liszt | | 16 80 |
| 3. Zsemlye liszt | | 16 40 |
| 4. Elsőrendű kenyér liszt | | 16 — |
| 5. Közép kenyér liszt | | 15 60 |
| 6. Kenyér liszt | | 14 60 |
| 7. Barna kenyérliszt zsákkal á 70 klg. | | 12 60 |
| 8. Takarmány liszt | | 8 20 |
| 11. Finom korpa zsákkal á 50 klg. | | 4 80 |
| 12. Durva „ „ „ „ „ | | 4 40 |

Debreczen, 1891. október 4.

Rickl József Zelmos DEBRECZENBEN

ajánl friss töltésű ásványvize-
ket, u. m.: Bikszádi, Bártfai,
Czigelkai, Csizi Jod, Emsi,
Franzensbadi, Gieshübli, Gle-
ichenbergi, Halli Jod, Ivándai,
Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy
Koritniczai, Krondorfi, Lipiki
Jod, Margit-forrás, Marienbadi,
Mohai Ágnes és Stefánia for-
rás, Parádi, Püllnai, Preblau,
Pyrmonnti aczél, — Serebenia,
(Bosnia), Güber forrás, Levi-
coi és Roncegnoi arsen és vas-
tartalmuak, Rohitschi, Seltersi
Salvator. Suidschitz, Szolyvai,
Szulini és Budai keserű vizek,

továbbá:

Lenkence, olajban mindenféle
törött festékeket és minden-
nemű fűszerárúkat a legjutá-
nyosabb árakon.

Debrecze

D

Előfizetési árak

Megje

A 48-as

Minden
örvendezhet
selt 48-as p
bele akar m

Igy var
meg a parla
vének. Jogá
alkotmányos
hol a polit
alakulhatna
hatják is az
veto jogát
lül, — ni
gességnek.

Eppen
Ugron Gáb
hinni, hogy
vös hatásu

Hogy
alkotmány
ront, mikro
tette, — e
azt követke
visszautasít
több, hogy
tette.

Ez ha
járás; men
képviselőhá
van ahhoz,
arányához
delegácziom
hát a szab
ról tett igen

A DEBRE

Aran

A tavas
vendégszerete
keblére; a s
venni. Verőfé
nép ünneplő
fákkal végig
hiszem álom
merre néztem
Szalonta szép
cziusi napon,
szemek melá
bokrétán.

De eng
kegyelet szen
emlékeit őrz
melyből egy
zött föl, bá
az ige hallat

Az Ara
tam; hanen
napra nyilt a

Az Ar
zium épületé
helyiség egy
lakos, alacs
emlékek nem
megenné őh
szoba gondv